

Tájékoztató az iskolai közösségi szolgálatról

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény a korábbinál nagyobb figyelmet fordít a nevelésre, ezért szerepel benne az az előírás, mely szerint „a középiskola elvégzését közvetlenül követő érettségi vizsgák megkezdésének feltétele ötven óra közösségi szolgálat elvégzésének igazolása” minden magyar tanulónak. (A sajátos nevelési igényű tanulók esetében a szakértői bizottság ez irányú javaslata alapján a közösségi szolgálat mellőzhető.)

1. A középiskola a 9-11. évfolyamos tanulói számára lehetőség szerint **3 tanévre, arányosan elosztva** szervezi meg, vagy biztosít időkeretet a legalább 50 órás közösségi szolgálat teljesítésére.
2. A közösségi szolgálat teljesítése körében egy órán 60 perc közösségi szolgálati idő érthető azzal, hogy a helyszínre utazás és a helyszínről hazautazás ideje nem számítható bele a teljesítésbe.
3. A közösségi szolgálat helyszínén a szolgálattal érintett személy segítése **tanítási napokon** alkalmanként legkevesebb egy, **legfeljebb háromórás, tanítási napokon kívül** alkalmanként legkevesebb egy, **legfeljebb ötórás időkeretben** végezhető.
4. A közösségi szolgálat során a tanuló **naplót köteles vezetni**, amelyben rögzíti, hogy mikor, hol, milyen időkeretben és milyen tevékenységet folytatott.
5. A közösségi szolgálat dokumentálásának kötelező elemeként
 - a) a tanulónak közösségi szolgálati **jelentkezési lapot kell kitöltenie**, amely tartalmazza a közösségi szolgálatra való jelentkezés tényét, a megvalósítás tervezett helyét és idejét, valamint a szülő egyetértő nyilatkozatát,
 - b) az osztálynaplóban, a törzslapon és a bizonyítványban az osztályfőnöknek dokumentálnia kell a közösségi szolgálat teljesítését,
 - c) az iskolának és az iskolán kívüli szervezetnek **együttműködési megállapodást** kell kötnie,
 - d) magánszemélynél végzett közösségi szolgálat esetén a szolgálattal érintett személynek **nyilatkozatot** kell kitöltenie, melyet két tanúval kell hitelesíteni.

A közösségi szolgálat területei

1. Egészségügyi tevékenységek kórházban vagy egészségügyi intézményekben

A kórházi közösségi szolgálati program célja a meghatározott kereteken belüli fizikai, lelki segítségnyújtás a kórházban gyógykezelés és ápolás céljából tartózkodó betegek számára. A tanulók a következő feladatokat láthatják el az ápoló személyzet által jóváhagyott esetekben és módon:

- a beteg kísérete a betegszállítókkal együtt, és ha erre szükség van, várakozás a beteggel,
- segítség a beteg felültetésekor, kiültetésekor, sétáltatásakor (de nem betegmozgatás, ami ápolói feladat),
- a beteg környezetének rendben tartása, segítség az étkezésben, ivásban,
- felolvasás, beszélgetés, beteg mellett tartózkodás, a betegek meghallgatása,
- a beteg kéréseinek tolmácsolása az ápoló személyzet felé,
- betegek és hozzátartozóik tájékozódásban való segítése,
- kórtermekbe látogatás és igény szerinti segítségnyújtás, lelki támasz nyújtása a betegnek és hozzátartozójának egyaránt,
- egyéb, az ápoló személyzetet segítő, szaktudást nem igénylő, az önkéntesek kompetenciájába tartozó feladatok,
- orvosok és nővérek kéréseinek teljesítése a betegekkel kapcsolatban,
- leletek és egyéb dolgok átszállítása, gyermek programokban való részvétel, szabadidős tevékenységek szervezésében segítség.

A kórházi közösségi szolgálati program előkészítése és adminisztrációja során előfordulhat, hogy számos további feltételnek kell eleget tenni (adatvédelem és betegjogok, titoktartási nyilatkozat, önkéntes szerződés, etikai nyilatkozat), valamint a tevékenység helyszínéhez szorosan kötődő szakmai felkészítés terén (higiénés szabályok, a fertőtlenítés alapelvei, egészségügyi vizsgálat és igazolás megléte, pszichikai alkalmasság).

A kórházi önkéntes tevékenység nem szorítkozik a betegágy melletti munkára, hanem például a betegek eligazodásának segítésében, adminisztratív tevékenységek ellátásában, idegen nyelvű szakirodalom fordításában, tolmácsolásban, a kórház területén végzett környezetgondozásban vállalt feladatokat is felöllelheti.

2. Szociális és jótékonyági tevékenységek

- idős emberek segítése egyénileg otthonukban (sétáltatás, bevásárlás, beszélgetés, közös főzés, takarítás, udvar rendbetétele, favágás stb.),
- idős emberek támogatása szociális intézmény keretei között (sétáltatás, beszélgetés, felolvasás, szoba rendezése, étkezésben segítség, ágynemű áthúzása),
- egyéb szociális tevékenység.

Az 1. pontban minden esetben, míg a 2. pontban említett tevékenységi körök esetén szükség szerint mentort kell biztosítani.

3. Oktatási tevékenység

- korrepetálás alsóbb évfolyamokon, gyermekotthonban, sajátos nevelési igényű intézményben,
- bölcsődékben, óvodákban, a mindennapi tevékenységekben, játékokban való részvétel,
- oktatás idősek számára (például számítógép-használat, nyelvtanítás),
- egyéb oktatási tevékenységek.

4. Kulturális és közösségi tevékenységek

- kulturális intézményekben múzeumpedagógiai vagy egyéb szolgálat elvégzése,
- közösségi tevékenységek: katonasírok gondozása,
- közgyűjteményben önkéntes feladatok ellátása,
- bölcsődékben, óvodákban, idősek otthonában stb. kulturális program szervezése (például bábjáték, amatőr színelőadás, versmondás, próza felolvasás, mesemondás, éneklés).

5. Környezet- és természetvédelmi tevékenységek

- parkrendezés, közösségi terek tisztítása, rendezése,
- biciklitároló javítása, festése, kerítésfestés,
- szociális intézmény környezetének rendezése, fa-és növényültetés, avar összegyűjtése
- környezettudatosságra, fenntartható fejlődésre vonatkozó programokban való részvétel, a programok népszerűsítése (iskola, civil szervezet honlapján, blog írása, szórólapok készítése stb.)

- megújuló energiaforrások fontosságát szolgáló programok népszerűsítése,
- egyéb környezet- és természetvédelmi tevékenység.

6. *Katasztrófavédelmi tevékenység*

Megemlíthető tevékenységi területek például a katasztrófavédelmi szervezetek napi teendőinek ellátásába való bekapcsolódás, közreműködés az éves, tervezhető feladatokból adódó tevékenységekben. Rendkívüli helyzetben a tanulók kompetencia határain belül végezhető tevékenységek ellátása, például árvíz helyzetben homokzsákok szállítása, töltése, épületek, ingóságok óvása, jelző rendszer részeként feladatellátás, evakuált emberek tájékoztatása, segítése, stb.

7. *Közös sport és szabadidős tevékenység óvodáskorú, sajátos nevelési igényű gyermekekkel, továbbá idős emberekkel*

- közös programok nehézséggel élő kortársakkal; bölcsődésekkel, óvodásokkal, idős emberekkel; sport, kézművesség, játék, főzés, egyéb közös programok,
- életinterjú készítése idős emberekkel.

8. *Az egyes rendőrségi feladatok ellátására létrehozott szerveknél bűn- és balesetmegelőzési területen folytatható tevékenység*

9. *Iskolai tevékenység*

Adott esetben az is elfogadható, ha egy intézményen belül szerveznek olyan tevékenységet, amely alkalmas a közösségi szolgálat teljesítésére, mint például alacsonyabb évfolyamon tanuló diák korrepetálása.

10. *Magánszemélyek*

Kiemelten ezt a tevékenységet érdemes párosával végezni. Az iskolai közösségi szolgálat teljesítése közvetlen hozzátartozónál, rokonnál csak közvetítő szervezeten keresztül valósítható meg.

További információ: www.kozossegi.ofi.hu